

IRODALOM

Krenn és Prodann: Az állományok fatömegének a meghatározása álló próbatörzsekkel. (Die Bestandesmassenermittlung mit Hilfe stehender Probestämme.) J. D. Sauerländer kiadása, Frankfurt a. M. 1944. Ára: 5.50 RM.

A „Göring Hermann Német Erdészettudományi Akadémia Kiadványai“-nak 8. köteteként megjelent 157 oldalas tanulmány szakunk egyik állandóan időszerű és sokat vitatott kérdésének tisztázását tűzte ki feladatául.

A korszerű erdőgazdálkodás elegyes és vegyeskorú erdők nevelésére törekszik. Az ilyenek fatömegének a pontos meghatározásához pedig igen sok próbatörzset kellene dönten.

Elsősorban a takarékoság elve vezérelte tehát a szerzőket, amikor az eddig alkalmazott módszereket megbízhatóságuk szempontjából szigorú vizsgálatnak vetették alá, hogy a legmegfelelőbbet ajánlhassák a gyakorlatnak.

A könyv négy főrésze oszlik. A bevezetés a megoldandó kérdést világítja meg minden oldalról. A második rész az álló próbatörzsekkel dolgozó ismert eljárások módszertani hibáira mutat rá, amelyek főleg az állomány-, illetőleg osztályátlagtörzsek helytelen meghatározásából, valamint a próbatörzseknek a célszerűtlenül alakított vastagsági osztályokra történő elosztásából származnak.

A tanulmány gerincét alkotó 3. rész közel 50 oldalnyi fejtegetés végeredményeképpen megállapítja, hogy legalkalmasabb *Hohenadl* módszer, pontosság tekintetében *Hartig* és *Urich* eljárásai állanak hozzá legközelebb.

Lapunk korlátozott terjedelme, sajnos, nem engedi, hogy a tárggyal részletesen foglalkozzunk, ezért csupán annyit említhetünk meg,

hogy *Hohenadl* a próbatörzs köbtartalmát a
$$v = \frac{d_{1.3}^2 \pi}{4} h \frac{\lambda_{0.9}}{q^2}$$
 egyenlettel határozza meg, amelyben $\lambda_{0.9}$ az ú. n. *valódi törzsalakszám*, q pedig a körlap területe.

A szerzők megállapítása szerint egyöntetű állományokban a vastagsági osztályoknak megfelelően kiválogatott 20 próbatörzs alapján a fatömeget $\pm 2\%$ pontossággal lehet megállapítani. Vegyeskorú, elegyes állományokban 50 törzsre van szükség ennek az eredménynek az eléréséhez.

A könyv 4. fejezete gyakorlati példákon mutatja be a *Hohenadl*-féle módszer alkalmazását, a függelék pedig az előbb említett valódi törzsalakszámnak az alakhányadosból való meghatározását ismerteti.

Háborús gondjaink között a magyar erdészeknek sem lesz idejük a kétségtelenül igen értékes eredmények gyakorlati ellenőrzésére vállalkozni, de hisszük, hogy rövidesen ennek is eljön az ideje.

M.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. (78. kötet. 1944.)

16. sz. — *Radnai L. dr.*: Wälder Gyula 1884—1944. — *Pollner J.*: A recski ércbánya fejlődése és nemzetgazdasági jelentősége. (1. közl.)

17. sz. — *Jáky J. dr.*: Földművek csúszólapjai — *Pollner J.*: A recski ércbánya fejlődése és nemzetgazdasági jelentősége. (2. közl.)

A Műszaki Világ. (VIII. évf. 1944.)

22. sz. — *Árvay J. dr.*: Magyar feladatok a totális háborúban. — —: Hogyan látják a nagyhatalmak a világ légiközlekedését a háború után? — *Kulin Gy. dr.*: A jéni csoda.

23. sz. — —: A kormány rendeletileg módosította a mérnöki rendtartást és életbeléptette a kötelező kamarai tagságot.

24. sz. — —: A tengeri háború új műszaki arculata.

25. sz. — *Cser G.*: A mérnökképzés gyakorlati alapokra fektetése. — *n.*: Korszerű hegesztés.

26. sz. — *Vásárhelyi L. dr.*: A mérnökképzésről.

A Természet. (XL. évf. 1944.)

8. sz. — *Nadler H.*: Adatok és képek az állatkert életéből. (2. közl.)

A vadászkutya. (V. évf. 1944.)

8. sz. — *Jilly B.*: Az angolvizsla munkája. — *Kiss F. dr.*: Megjegyzések *Szedzerjei Ákos*: „Mi jobb medvére, kopó-e, vagy véreb?” című közleményére.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXVII. évf. 1944.)

15. sz. — *Vigh F.*: Az esztergomi szénmedence hidrológiai viszonyai és a vízvesztély elleni védekezés módoszatai. (2. bef. közl.)

16. sz. — *Szádaczký-Kardos E. dr.*: A szenek öngyullása és mállása közettani megvilágításban. (1. közl.) — —: A fűrómagokban talált folyadékmennyiség és a rétegtartalom között tapasztalt összefüggés.

Fás Tudósító. (III. évf. 1944.)

31–32. sz. — *Haracsi L. dr.*: Katasztrófák az erdő életében. (1. közl.) — *Mihály L. dr.*: Gubacstermés jelentősége hazánkban.

33–34. sz. — *Haracsi L. dr.*: Katasztrófák az erdő életében. (2. közl.) — *Diószeghy D. dr.*: Korszerű háztartási tüzelési módszerek.

Gazdatisztek Lapja. (XLVIII. évf. 1944.)

8. sz. — *Mille G.*: Mit remél, vár és kér a gazdatiszti társadalom a jelenlegi kormánytól?

Halászat. (XLV. évf. 1944.)

8. sz. — *Kontur Gy.*: A hordozható propeller-szivattyú alkalmazása haltermelésünk fokozásánál. — *v. Varga L. dr.*: Halászati eredmények a Fertő-tó német részében. — *Jaczó I. dr.*: Tavaszi és nyári halbetegségek és halpusztulások. — *Kontur Gy.*: Hazai kagylótermelésünk növelése.

Kertészeti Szemle. (XVI. évf. 1944.)

8. sz. — *Preczner G.*: A kertépítészet művészi irányelvei. — *Vigh L.*: Szagos bükköny. — *Pavercsik E.*: Védekezés az almamoly ellen.

Kémikusok Lapja. (V., évf. 1944.)

8. sz. — *Stuart H. A.*: Molekulaszerkezet meghatározása fizikai módszerrel. (1. közl.) — *Szlatinay L. dr.*: Cellulóza és kaucsukszerű óriásmolekulák alakja és tulajdonságai. (2. bef. közl.)

Köztelek. (XIV. évf. 1944.)

31. sz. — *Várallyay Gy.*: „Több televény!” — *Krisztián L.*: Javítsuk és gondozzuk szénatermő mezőinket! — *Kukuljevic J. dr.*: A mérges növények káros hatása a háziállatokra. — *Baranyovits F. dr.*: Hogyan védekezünk a borsózsizsik ellen?

32. sz. — *Világhy K.*: Istállótrágyamennyiség és az abrakbúza. — *J. Á.*: Beteg dohánypalánták és levelek beküldésének módja.

33. sz. — *Sedlmayr K. dr.*: Termeljünk több ősziárpát. — (I. közl.). — *Bajai J. dr.*: A dohánylevelek érése, törése és behordása.

34. sz. — *Ifj. Purgly J.*: A rizs aratása. (1. közl.). — *Sedlmayr K. dr.*: Termeljünk több őszi árpát! (2. közl.).

35. sz. — *Ifj. Purgly J.*: A rizs aratása. (2. közl.). — *Halász M. dr.*: Fordítsunk több gondot rétjeinkre és legelőinkre!

Magyar Gombászati Lapok. (1944. sz.)

1. sz. — *Moesz G.*: Tavaszodás a gombák világában. — *Szemere L.* Dércsipte gombák kékülése. — *Bánhegyi J.*: Nyálkagombák a Székelyföldről. — *Kalmár Z.*: Ismerjük meg gombáinkat. — *Hampel Gy.*: A husszin szerepe a gombahatározásnál. — *Bánhegyi J.*: Kucsomagombák. — *Bohus G.*: Mérges gombák. 1. Farkastinóru — *Boletus pachypus* Fr. — *Bohus G.*: A *Boletus scaber* csoportról.

Magyar Méh. (65. évf. 1944.)

8. sz. — *Szabó K.*: Segítő-etetés a többtermelés szolgálatában. — *Tamaskó J.*: Heresejtes lépek a többtermelés szolgálatában.

Magyar Statisztikai Szemle. (XXII. évf. 1944.)

4—5. sz. — *Mozolovszky S.*: Az aggkorúak statisztikája. — *Dolányi A. dr.*: A keresztény vallású, de zsidó származású népesség a népszámlálás szerint. — *v. G. Dorner Z. dr.*: A magyar ipar szabad, kartellált és szabályozott árai. — *Szőnyi Gy. dr.*: Közvetett adók és egyéb közszolgáltatások az 1940. és 1941. években. — *Gombás G. dr.*: A könyvtermelés legújabb nemzetközi (1941) és hazai (1942) adatai.

Mezőgazdasági Közlöny. (76. kötet, 1944.)

8. sz. — *Rosslaw N.*: A Jurcsek-féle rendszer első esztendeje. — *Bajai J. dr.*: Ricinus- és napraforgótermesztési kérdések.

Nimród Vadászlap. (V. évf. 1944.)

22. sz. — *Thuróczy T. dr.*: Valamit a zergéről. — *Kittenberger K.*: Szárnyasvad Kelet-Afrikában.

23. sz. — *Balogh A.*: Hajdan és ma.

24. sz. — *Szakall V. dr.*: Özbak-kalandok.

Természettudományi Közlöny. (76. kötet, 1944.)

8. sz. — *Berkes Z.*: A Hold és az időjárás. — *Kunfalvi R.*: Földünk legmagasabb hegyei. — *Mester L.*: Oxiliquit, a robbanó levegő.

Turista Ertesítő. (IX. évf. 1944.)

8. sz. — *Romhányi A. dr.*: Tízparancsolatunk a gyakorlati turista etika tükrében. (2. bef. közl.).

Vadászujság. (IV. évf. 1944.)

22. sz. — *Mészáros P.*: Megjegyzések az új tilalmi rendelethez. — *Csáky S.*: A vadász filozófiája.

23. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: Tíz éves a német birodalmi vadász-törvény! — *Diczendy P.*: A hadigazdagok és a vadászat. — *Aigner Ö.*: A vad hallása. — *Vasas J.*: A drótszűrő magyarvizsla.

24. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: A törvényelőkészítés figyelmébe. — *Mészáros P.*: A sebzett vadra vonatkozó jogi kérdésekről. — *Lente G.*: „Tűzzel-vassal“ a mezei és házi szárnyasok hiénái ellen.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1944. 7/8. sz.

Etter: Az észak-svájci kocsányos- és kocsánytalan-tölgy megkülönböztetése tenyészeti jellegek alapján. (Über die Unterscheidung nordschweizerischer Stiel- und Traubeneichen nach vegetativen Merkmalen.) 237—246. old.

Igen gondos munka, amely minden részletre kiterjeszkedik és a levelek gondos, illetőleg a rügyek mérhető különbségeit táblázatos kimutatásban is szemléltetővé teszi.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1944. 61/62.—69/70. sz.

Kollmann: A német fakutatás 10 éve. (Zehn Jahre deutsche Holzforschung.) 241—242. old.

Azokra az eredményekre mutat rá rövid összefoglalásban, amelyek gondos, tudományos vizsgálatok alapján a fa felhasználati körét — különösen a vegyi iparban — soha nem sejtett mértékben kiterjesztették.

Rave: Az északi és északkeleti német erdeifenyvesek hozadéka. (Zur Frage der Massenleistung des nord- und nordostdeutschen Kiefernwaldes.) 243. old.

A fatermés csökkenését már a hivatalos körök is megállapították. A szerző szerint ennek oka elsősorban a jelentős tömeget szolgáltató lombfajok eltűnése a német erdeifenyvesekből, de nem csekély az a veszteség sem, amit a szerfa bemérésekor a szokványszerinti lefelékerekítés okoz.

Weck: Az örökerdő szerkezete. (Dauerwaldgefüge.) 249—251. és 260—261. old.

Az Eberswalde melletti erdeifenyvesekből vett példával világítja meg, milyen a valódi örökerdő felépítése és milyen jelentős a teljesítő-képessége.

Liese: Az ehető gombák tartósítása. (Konservierung essbarer Pilze. 251—253. old.

A szárítás különböző módjait ismerteti a korszerűség követelményeinek a hángsúlyozásával.

Worm: Erdőmunkás-parancsnokság. (Forstarbeitskommando des Reichsforstmeisters.) 257—260. old.

A birodalmi erdőmester f. évi június hó 27-én kelt rendeletével az erdőmunkások szigorúbb felügyelete és szakszerűbb irányítása céljából külön központi parancsnokságot létesített, amelynek három századnyi karhatalmi alakulata is van.

A szerző részletesen ismerteti a parancsnokság feladatkörét, szervezetét, a munkások szolgálatba állításának és irányításának a mikéntjét.

Güde: A paraszterdő mint takarékpénztár. (Der Bauernwald als Sparkasse. 265—267. old.

Azokat a közgazdasági előnyöket tárja fel, amelyek a paraszterdők okszerű használata esetén igen jelentős anyagi támaszai a falusi lakosságnak.

Krahl—Urban: Huzal- és szegnélküli kerítések. (Draht- und nagellose Zäune.) 268—269. old.

Az igazán elmés megoldásokat fényképen is bemutatja.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 1944. 31.—33. sz.

Rüb: Gázfa-felkészítés külföldön. (Tankholzaufbereitung im Ausland. (31. sz. 33—39. old.

A legújabban szerkesztett aprítógépeket ismerteti fényképekkel is.

Kaiser: Tanácsok a lemezgyártásnak. (Winke für die Furnier- und Pressholzfabrikation.) 32. sz. 36—38. old.

A különböző ragasztószerek használhatósága és értéke felől szerzett tapasztalatairól számol be.

Belani: Mesterséges napfény a faiparban jelentkező betegségek ellen. (Künstliche Sonnenstrahlen gegen die Berufskrankheiten in der Holzbearbeitung. (33. sz. 36—38. old.

A Németországban eddig végzett kísérletek tanúsága szerint a munkások mesterséges napfényvel történő kezelése nemcsak a figyelem fokozását és a teljesítőképeség növelését eredményezte, hanem a káros behatások ártalmát is jelentékenyen csökkentette.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁSOK.

Legány Ödön †

Gazdatisztet búcsúztatunk. A kimagasló szaktudásnak, a mélységes emberszeretetnek és az izzó magyarságnak kijáró őszinte tisztelettel, a ritka érték elvesztésén érzett fájdalom könnyes megrendülésével.

Mert *czekeházi Legány Ödön* az áldott magyar föld pompás embertermésének is a legkiválóbbjai közül való volt. Alkotó keze nyomán virágzó élet fakadt a dús barázdákból, a fogékony tanítványi lelkekben és az érdekviselet sokrétű síkjain egyaránt.

Gazda volt, az ősi rög szerelmese. Mindnyájunknak példát mutató, igaz magyar gazda, mert nemcsak takarékoskodni és növelni, hanem javítani is tudott. Mindenütt megnemesítette a gondjaira bízott palántákat: a növényeket csakugy, mint az új gazdatiszt-nemzedéket és a területi törekvéseket.

A gyakorlat embere volt, aki mindig híven szolgált a földet, amelyből vétetett. Tudományos kutató munkáját ezért jutalmazta az arany kalászos bősége, tanári katedrája ezért lett körülrajongott orákulum és kartársai ezért emelték maguk fölé vezérüknek.

Mindennapi kenyerünk egyszerű igazsága és örökkévaló jósága edzette kitartó, áhitatos küzdelemre szívós akarateréjét és formálta fogékony lelkét Krisztus szolgálatára. Így lett a magyarság nehéz útjának lelkes és eredményes egyengetője a mezők végteleni s hirdetővén az igé a szárnyaló előszó és a vitázó toll meggyőző lendületével.

Legány Ödön m. kir. gazdasági főtanácsos, a magyaróvári gazdasági akadémia volt tanára, a Magyar Növénynevelők Szövetségének társelnöke, a Magyar Gazdatisztok Országos Egyesületének alelnöke és gazdatiszti továbbképző tanfolyamainak előkészítő-bizottsági elnöke, a fáradhatatlan magvető és tanító, az erdőszerető hűséges fegyvertárs 68 éves korában most pihenni tért.

Ellobbant a láng, amely mindvégig melegített. De fénye messze előre bevilágította a magyar mezőgazdaság pályáját és az alkotásokban tovább ragyogva, most is vezérel.

Legyen ez a pár sor szakunk részéről a szeretet és nagyrabecsülés kegyeletes cserfakoszorúja az augusztus 16-án hantolt hatvani síron, amely fölé ezek hálás emlékezése állít soha el nem korhadó fejfát.